

Μνήμων

Τόμ. 1 (1971)

Τ Ο Μ Ο Σ Π Ρ Ο Τ Ο Σ

ΜΝΗΜΩΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ : 'Η εξέλιξις τῶν τουρκολογικῶν σπουδῶν • ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΓΑΡΔΙΚΑ : 'Ο 'Αναστάσιος Πολυζοίδης καὶ ἡ 'Ελληνικὴ 'Επανάστασις • ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ Ε. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗ : Συμβολὴ εἰς τὴν βιογραφίαν τοῦ Πέτρου Στεφανίτση • ΧΡΗΣΤΟΥ Κ. ΛΟΥΚΟΥ : 'Η κατάληξις τῆς Καλαμάτας ἀπὸ τοῦς Μανιάτες (1831) • ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΑΤΗΦΟΡΗ : 'Ο 'Εμμ. 'Αντωνιάδης καὶ τὰ περὶ ἀναμειξιάς του εἰς τὴν πειρατείαν • ΒΑΡΒΑΡΑΣ ΤΣΙΟΥΡΑΚΗ : 'Ανέκδοτα ἔγγραφα περὶ τῆς μονῆς Ταξιάρχων Αἰγίου • ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΝΤΟΚΟΥ : Zonaticum • ΚΩΣΤΑ Θ. ΛΑΪΠΠΑ : Συμβολὴ εἰς τὴν Καλαβρυτινὴν βιβλιογραφίαν.

Α Θ Η Ν Α Ι 1 9 7 1

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ
ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ ΑΙΓΙΟΥ

ΒΑΡΒΑΡΑ ΤΣΙΟΥΡΑΚΗ

doi: [10.12681/mnimon.403](https://doi.org/10.12681/mnimon.403)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΤΣΙΟΥΡΑΚΗ Β. (1971). ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ ΑΙΓΙΟΥ. *Μνήμων*, 1, 165–174.
<https://doi.org/10.12681/mnimon.403>

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ ΑΙΓΙΟΥ

Ἡ μονὴ Ταξιαρχῶν κεῖται εἰς τὰ ΝΔ. τοῦ Αἰγίου καὶ εἰδικώτερον ἄνωθι τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ Σελινοῦντος, εἰς τοὺς πρὸς Δυσμᾶς πρόποδας τοῦ ὄρους Κλωκοῦ (Κερυνείου).

Αὕτη φέρεται ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ ὀσίου Λεοντίου, ὁ ὁποῖος ἤκμασε κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ 15ου αἰ.¹ Ἡ μονὴ ἐγνώρισεν ἀρκετὰς καταστροφάς, κυρίως ἐκ πυρκαϊᾶς, ὡς τὸ πρῶτον κατὰ τὸ ἔτος 1500². Βραχὺ χρονικὸν παραδίδει, ὅτι ἡ μονὴ ἀνεκαινίσθη μετὰ τὴν καταστροφὴν ταύτην ὑπὸ τοῦ ἐκ Κορίνθου ἄρχοντος Ἰωάννου Τσερ-

1. Λ. Πολίτη, Ἡ Μονὴ Ταξιαρχῶν Αἰγίου, «Ἑλληνικά» 11 (1939), σ. 72. Πρβλ. Σ π. Λάμπρου, Παλαιολόγεια καὶ Πελοποννησιακά, τ. Β', Ἀθήναι, 1912-24, σ. λη' κ. ἐ., ἐνθα καὶ τὰ σχετικὰ συμπεράσματα τοῦ Ι.Κ. Βογιατζίδη περὶ τῆς ἐποχῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἤκμασεν ὁ ἐν λόγῳ ὀσιος. Ἡ κυριωτέρα βιβλιογραφία διὰ τὴν μονήν: Λ. Πολίτη, Ἡ Μονὴ Ταξιαρχῶν Αἰγίου, «Ἑλληνικά», ἐνθ. ἀν., σ. 67 - 80. Τοῦ αὐτοῦ, Χειρόγραφα Μοναστηρίων Αἰγίου καὶ Καλαβρύτων, ἐνθ. ἀν., σ. 81 - 108. Θεοδ. Παπαγεωργίου, Ἱστορία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ταξιαρχῶν, ἐφ. «Ἐρευνα» Αἰγίου, ἀρ. φ. 757 τῆς 3.1.1937 κ.ἐ. Ἄβ. Παπαδοπούλου, Ὁ Ἅγιος Λεόντιος Παλαιολόγος Μαμωνᾶς, ἡ Μονὴ Ταξιαρχῶν Αἰγιαλείας, Θεσ/νίκη, 1940. Γεωργ. Παπαγεωργίου, La Riche Bibliothèque des Taxiarques et de A. Demetrakopoulos, «Le Messager d' Athènes», τῆς 28.1.1953. Μ. Σ. Θεοχάρη, Ἐν νέον Σιγίλλιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ταξιαρχῶν Αἰγιαλείας, «Πελοποννησιακά» 5 (1962), σ. 180 - 189. Π. Πανίτσα-Π. Παπαθεοδώρου, Τὸ μοναστήρι τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Αἰγιαλείας, Αἶγιον, 1966.

2. Σ π. Λάμπρου, «Βραχέα Χρονικά», ἐκδ. Κ. Ἀμάντου, Ἀθήναι, 1932, σ. 35 - 37: «... Ἐν ἔτει, ζῆω' ἐπῆραν οἱ αὐτοὶ (Τουρκοὶ) τὴν Μοθοκορώνην Αὐγούστου θ'. Τὸ αὐτὸ ἔτος ἔγινεν ὁ ἐμπρησμός τοῦ μοναστηρίου τοῦ Μεγάλου Ταξιαρχῶν ἡγουν τοῦ Γέροντος, τὸ ἐπάνω τῆς Βοστίτζας ἐν τῷ ὄρει τοῦ Κλωκοῦ κείμενον Αὐγούστου ιε΄» (σ. 37).

νοτιᾶ, ὁ ὁποῖος μάλιστα ἐτάφη ἐκεῖ κατὰ τὸ ἔτος 1531³. Νέα πυρκαϊά, «δι' ἐπιηρείας τοῦ μισοκόλου»⁴, ἀπετέφρωσε τὴν μονήν, ἐπὶ πατριαρχείας Κυρίλλου Α' τοῦ Λουκάρεως (1623 - 1630). Ἐνεκα τούτου ἐγκατελείφθη τὸ παλαιὸν κτήριο καὶ ἀνηγέρθη ἡ νέα μονὴ εἰς τὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν σφάζεται μέχρι σήμερον. Τότε ἀκριβῶς κατέστη διὰ σιγίλλιου σταυροπηγιακῆ⁵. Ἔτερα σιγίλλια μὴ σφζόμενα, ἀλλ' ἀναφερόμενα εἰς τὴν σταυροπηγιακὴν ἀξίαν τῆς μονῆς, ἐξέδωσαν ὡσαύτως καὶ οἱ πατριάρχαι Διονύσιος Γ' (1662 - 1665) καὶ Ἱερεμίας Γ' (1716 - 1726), σφάζονται δὲ τὰ ἀργότερον ἀπολυθέντα σιγίλλια ὑπὸ τῶν Πατριαρχῶν Κυρίλλου Ε' (1749)⁶, Σωφρονίου (1775)⁷ καὶ Γρηγορίου Ε' (1798)⁸. Διὰ πάντων τούτων, τὸ μοναστήριον «... γινώσκεται πατριαρχικόν, σταυροπηγιακόν, ἐλεύθερον, ἀδούλωτον, ἀκαταπάτητον, αὐτόνομόν τε καὶ αὐτοδέσποτον καὶ πάντη ἀσύδοτον καὶ ἀκαταζήτητον, ἀνερόκλητον καὶ ἀνεπηρέαστον παρὰ παντός προσώπου εἴτε ἀρχιερατικοῦ εἴτε ἐξάρχου πατριαρχικοῦ»⁹.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου τῶν Τούρκων κατὰ τῶν Ἐνετῶν (1714 - 1718) πρὸς κατάληψιν τῆς Πελοποννήσου, ἡ μονὴ παρεδόθη ἔκουσίως εἰς τοὺς ἀλλοπίστους εἰσβολεῖς. Ὡς ἐκ τούτου εἴλκυσε τὴν εὐνοίαν τῶν Τούρκων, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ σουλτανικοῦ φερμανίου τοῦ ἔτους 1749, διὰ τοῦ ὁποίου παρεχωρήθησαν φορολογικαὶ τινες ἀπαλλαγαὶ ὑπὲρ τῆς μονῆς¹⁰.

Παρὰ ταῦτα παλαιότερον ἡ μονὴ εἶχεν ἤδη καταστῆ κέντρον ὑποθάψεως ἐπαναστατικῶν ἐνεργειῶν. Εἰς τὰς ἐναντίον τῶν Τούρκων σχεδιαζόμενας κινήσεις, πρὸ τῆς ναυμαχίας τῆς Ναυπάκτου (1571), ἐνεπλάκη καὶ ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς Ἰσαάκ¹¹. Οὗτος ἀνέλαβε τὸν συντονισμόν τῆς δράσεως τῶν ἐπαναστατῶν τοῦ Αἰγίου.

3. Σ π. Λ ά μ π ρ ο υ, Βρ. Χρ., ἐνθ. ἀν., σ. 37 : «... ἐν ἔτει ζ'λο μηνί Μαρτίω ιε' ἡμέρα εἰ' ἀπόθανεν ὁ εὐσεβέστατος ἄρχων ὁ ἀνακαινιστῆς τοῦ ἀνωθεν μοναστηρίου κὺρ Ἰωάννης ὁ Τζεροντᾶς εἰς τὴν Κόρωνον εἰς τὴν Παλαιὰν Χώραν καὶ ἐτάφη εἰς τὸ αὐτοῦ μοναστήριον».

4. Ἄ β. Πα πα δο πο ύ λ ο υ, ἐνθ. ἀν., σ. 61.

5. Πρβλ. Σιγίλλιον τοῦ Πατριάρχου Σωφρονίου περὶ τῆς Μονῆς Ταξιαρχῶν παρὰ τὸ Αἶγιον, «Νέος Ἑλληνομνήμων» 6 (1909), σ. 290.

6. Ἄ β. Πα πα δο πο ύ λ ο υ, ἐνθ. ἀν., σ. 60 - 64.

7. Ν έ ο ς Ἐ λ λ η ν ο μ ν ῆ μ ω ν, ἐνθ. ἀν., σ. 289 - 294.

8. Μ. Θε ο χ ά ρ η, ἐνθ. ἀν.

9. Ἄ β. Πα πα δο πο ύ λ ο υ, ἐνθ. ἀν., σ. 61.

10. Θε. Πα πα γ ε ω ρ γ ί ο υ, ἐνθ. ἀν., ἀρ. φ. 762 τῆς 7/2/1937.

11. Ι. Κ. Χ α σ ι ώ τ η, Οἱ Ἑλληνας στὶς παραμονὲς τῆς Ναυμαχίας τῆς Ναυπάκτου, Θεσ/νίκη, 1970, σ. 59 κ. ἐ. Ταυτίζεται ὁ ἡγούμενος Ἰσαάκ πρὸς τὸν συγ-

Πολὺ ἀργότερον, μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν Ὀρλωφικῶν, ὡς ἰδιαιτέρως πληγείσα περιοχὴ ἐμφανίζεται ἡ Βοστίτσα (Αἶγιον), τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι εἶχον ὑψώσει τὴν σημαίαν τῆς Ἐπαναστάσεως διὰ τοῦ Μητροπολίτου Πατρῶν Παρθενίου ἀπὸ τοῦ Μαρτίου 1770¹². Διὰ τὴν ἀποφύγουν τὴν ἐκδικητικὴν μανίαν τῶν Τουρκαλβανῶν οἱ ἑπαναστατήσαντες κατέφυγον εἰς τὴν μονὴν τῶν Ταξιαρχῶν. Ἐνταῦθα πολιορκηθέντες καὶ καταληφθεῖσης τῆς μονῆς κατόπιν δόλου, σχεδὸν ἅπαντες κατεσφάγησαν¹³. Πληροφορίαν περὶ τῆς μεγάλης καταστροφῆς ἀντλοῦμεν καὶ ἐκ τοῦ ἀρχαιοτέρου κώδικος τῆς μονῆς, σχεδὸν συγχρόνου πρὸς τὰ τραγικὰ ταῦτα γεγονότα, τοῦ ἔτους 1775¹⁴.

Ἀξιόλογος ἄλλωστε ὑπῆρξεν ἡ δράσις τῶν μοναχῶν καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἀγώνων διὰ τὴν Ἐθνικὴν ἀνεξαρτησίαν. Οὕτω εἰς τὴν κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1821 διεξαχθεῖσαν εἰς Βοστίσαν σύσκεψιν ἔλαβε μέρος καὶ ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς Σάββας Βερσοβίτης¹⁵. Ὀλίγον δὲ ἀργότερον δι' ἀποφάσεως τοῦ προκρίτου Ἀ. Λόντου ἡ μονὴ τῶν Ταξιαρχῶν θὰ ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς ἀποθήκη τροφῶν καὶ πολεμφοδίων, ἡ δὲ γυναικεῖα μονὴ Πεπελενίτσης (μετόχιον τῆς μονῆς Ταξιαρχῶν) θὰ ἐχρησίμευεν ὡς πρόχειρον νοσοκομεῖον¹⁶. Πάντως ἐκ τῆς δίνης τῆς Ἐπαναστάσεως ἡ μονὴ ἐξῆλθεν ἀνέπαφος.

γραφέα τοῦ ὑπ' ἀρ. 9 κώδικος τῆς μονῆς, τοῦ περιέχοντος κατάλογον Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων καὶ τῶν πρώτων Τούρκων Σουλτάνων, ὡς καὶ ὀλίγας πληροφορίας περὶ τῆς καταλήψεως τῆς Κύπρου καὶ τῆς ναυμαχίας τῆς Ναυπάκτου. Βλ. καὶ Ι. Κ. Χασιώτη, Ἀνέκδοτο «βραχὺ χρονικὸ» γιὰ τὴ ναυμαχία τῆς Ναυπάκτου 1571, «Ἑλληνικά» 19 (1966), σ. 105 - 108.

12. Α. Γκριτσόπουλου, Τὰ Ὀρλωφικά, Ἀθήναι, 1967, σσ. 92, 138, 179.

13. Ἀ. Φραντζῆ, Ἐπιτομὴ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, τ. Α, 1839, σ. 14 - 21.

14. Ἀ. Πολίτη, ἐνθ. ἀν., σ. 87 κ.έ. «Κώδιξ ἱερὸς τῆς ἱερᾶς Βασιλικῆς καὶ Σταυροπηγιατικῆς Μονῆς τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν τῆς κατὰ τὴν Βοστίτζαν τῆς Πελοποννήσου κειμένης, ἐν ᾧ καταγράφονται πάντα τὰ τε κινητὰ καὶ ἀκίνητα καὶ κτήματα τῆς αὐτῆς μονῆς ὅσα διεσώθησαν μετὰ τὸν ἀπὸ τῶν Ἀλβανῶν ἐμπρησμόν καὶ καταστροφὴν αὐτῆς κατὰ τὸ Ἰανουαρίου (1772) ἔτος ἀπὸ Χ(ριστοῦ) ἐπισυμβῆσαν...». Ἐξ ἄλλου λίαν χαρακτηριστικὴ διὰ τὸ κλίμα τῆς σημειωθείσης ἀναταραχῆς κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην εἶναι καὶ ἡ ἐνθύμησις ἐκ κώδικος τῆς μονῆς : «... ἀποδ (1774) Ἰουλίου κστ' ἡμέρα Σάββατο ἦλθεν εἰς Ἀράχοβα κἀγὼ ὁ πατὴρ τῆς Ἑλένης γυνὴ τοῦ κύρ Ἀθανασίου Ἰωάννου Σουσιμάνη ὅπου σχεδὸν εἶχα χρόνους δώδεκα νὰ ἀπολαύσω τὰ τέκνα μου, ὄχι ἀπὸ ἀμέλειαν καὶ ἀσπλαχνίαν, ἀλλὰ ἀπὸ ταῖς καταδρομαῖς καὶ ἀνωμαλλίαις τοῦ νῦν καιροῦ ὅπου μᾶς ἐμπόδισαν» (αὐτόθι, σ. 84).

15. Θ. Παπαγεωργίου, ἐνθ. ἀν., ἀρ. φ. 789 τῆς 15.8.1937.

16. Θ. Παπαγεωργίου, ἐνθ. ἀν., ἀρ. φ. 790 τῆς 22.8.1937 καὶ Π. Κ. Ξινοπούλου, Τὸ Αἶγιον διὰ μέσου τῶν αἰῶνων, Ἀθήναι, 1912, σσ. 111 καὶ 105.

Κατωτέρω δημοσιεύομεν ἔγγραφα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱστορικὴν ταύτην μονὴν τῆς Πελοποννήσου. Ἐξ αὐτῶν τὰ δύο προέρχονται ἐκ τῶν Ἀρχείων Βενετίας, τὸ δὲ τρίτον ἐκ τῶν Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους, παρουσιάζουν δὲ τινὰς εἰδήσεις περὶ τῆς παλαιότερας ἱστορίας τῆς μονῆς καὶ προσφέρουν στοιχεῖα περὶ τῆς κτηματικῆς περιουσίας αὐτῆς κατὰ τὴν περίοδον τῆς Β' Ἐνετοκρατίας ὡς καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Καποδιστρίου, ὀλίγον μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν. Ἄς σημειωθῇ δὲ ὅτι κατὰ τὴν ἔκδοσιν διωρθώθη ἡ ὀρθογραφία καὶ ἡ στίξις τῶν κειμένων, ἀνελύθησαν δὲ σιωπηρῶς αἱ βραχυγραφίαι.

Ε Γ Γ Ρ Α Φ Α

Α΄.

(A.S.V. Provveditori da Terra e da Mar, filza 860,—Dispaccio n. prima.
Patrasso 16 Agosto 1691 S.N. Domenico Gritti)

Serenissimo Prencipe

.....

Supplito dunque anch'al rilascio de proprii beni verso li particolari di quel territorio, che gl'hanno con legitime prove rilevati, mi son preso, prima di movermi per questa parte, la sodisfattione d'appagare la propria curiosità, nel portarmi a vedere il Monasterio di S. Michiel Arcangelo, due hore discosto dal luogo di Vostizza; viene pur questo decantato fra li principali del Regno, insignito d'amply privilegi, et era anticamente eretto sopra una dirupe di scoscese montagna sino dall'anno 1626, in cui restò d'un casuale incendio intieramente distrutto, a segno, che non ve ne rimane presentemente, se non qualche miserabile vestigia; quello però, che si rende veramente memorabile è, che incenerite, puo dirsi, sin le muraglie, si mantenero solamente intatte tre cassette, che contenevano alcune sacrosante reliquie, fra quali si venerano specialmente una particella della Veste inconsutile di nostro Signor Giesù Christo, portione della Spongia, un frammento della Corona di Spine et altro della Santa Croce, che furono doni delli figlioli d'Emanuel Paleologo imperatore, edificatori del detto primo tempio, confermata tale verità dalla firma del Patriarca di Constantinopoli, con la legalità del Bailo per la Serenissima Republica di quel tempo Sebastiano Venier, che ne convalida il miracoloso successo, quale mosse poi le genti di quei circonvicini luoghi a prestare il poter loro per nuovamente riedificare il monasterio stesso in sito poco lungi, e piu comodo al piede d'un alto monte, dove presentemente esiste fabricato, per quello permette la constitutione del paese, assai decorosamente, ornato di pitture moderne, arricchito d'ornamenti distinti, et addottato di rendite convenienti al mantenimento di quei monaci, ch'al numero di cinquanta sonò destinati ad officiarlo; per le quali approvate, che furono con acurati esami di loro propria inveterata ragione,

le ho rilasciate le solite carte di provisionale possesso, in adempimento delle pubbliche riverite prescrizioni in Ducali 12 Agosto inserite.

Patrasso 16 Agosto 1691 S.N.

Dominico Gritti Sindaco e Catasticatore

B'.

(V.A.S. Archivio Grimani dai Servi, B. 54/157, φφ. 729 - 730, ca 1700)

Ἐδῶ γράφομεν τὰ ὑποστατικά τοῦ μοναστηρίου τοῦ Μεγάλου Ταξιάρχου κείμενο εἰς τὴν Βοστίτζα καὶ εἶναι σταυροπήγιο τὸ μοναστήρι.

Στὸν ἴδιον τόπον ἓνα σπίτι διὰ ξενοδοχεῖον· τὸ γύρω κήπους καὶ περιβόλι, ἓνα ἀμπέλι ἀξιναρίων 150, ὀνομαζόμενο Φυτιὰ Παλαιά. Ἄνωθεν τοῦ μοναστηρίου μετόχι ὀνομαζόμενο Παραδείσι με ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου καὶ σπίτια 2 καὶ τὸ παλαιὸ μοναστήρι ἐκεῖ πλησίον. Ἄλλο κομμάτι ἀμπέλι ἀξιναρίων 50 καὶ ἓνα λιτριβεῖο στὸν ἴδιον τόπον, ὅπου ὀνομάζεται Μυῖγα. Ἐδῶ μέσα στὶς περιοχὲς εἶναι ἑλὲς ρίζες 365 καὶ χωράφια ζευγαρίων 3. Ἔτερα μετόχια τρία: Ἁγιος Θεόδωρος καὶ Πισκόπου καὶ Μελίσσια με σπίτια 12 καὶ χωράφια ζευγαρίων 12 καὶ ἐκκλησία τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ ἀμπέλια ἀξιναρίων 180 καὶ ἑλὲς ὀλόγυρα τὰ μετόχια ρίζες 356 καὶ ἓνας μύλος καὶ μία νεροτριβὴ ἐδῶ σὲ τούτων τῶ<ν> μετοχίων τὰ σύνορα. Ἔτερον μετόχι ὀνομαζόμενον Πύργος, ἐκκλησία τῆς Θεοτόκου με σπίτια 2 καὶ ἀμπέλι ἀξιναρίων 100 καὶ λειβάδι καὶ κήπους με καρὲς καὶ σκαμνὲς, ὡς καθὼς φαίνεται, καὶ χωράφια ζευγαρίων 3. Περιέχουν τὰ σύνορα τοῦ μοναστηρίου ὡσὰν καὶ μετοχίων ὀλονῶν ἀρχεύον<τας> πλησίον τοῦ μοναστηρίου, ὅπου εἶναι τὸ ποτάμι καὶ πηγαινέι στὸν Ἁγιον Σισώη καὶ ἀνεβαίνει στὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ ὀνομαζόμενος Κλωκός καὶ εἶναι ἐκκλησία τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ κατεβαίνει στὸν Ἁγιον Νικόλαον καὶ εἶναι σύνμπληγο στὸ χωριὸ Φτέρη καὶ Ἀρρεβωνίτζα καὶ στὸ Τρύπιο Λιθάρι καὶ στὸν Ἁγιον Ἡλία καὶ στὸν Ἀχλαδιά καὶ στὸ ποτάμι.

Ἄντικρος τοῦ μοναστηρίου ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Νικολάου, λόγος καὶ πεύκια ὅπου κάνουν τὸ ρετζίνι καὶ ἑλὲς ρίζες 200 στὸν ἴδιον τόπον. Τὰ σύνορά του τὸ λαγγάδι τῆς Λαγαροῦς καὶ στὰ σπηριὰ τῆς Σπηλιάς καὶ στί<ς> Πόρτες καὶ κατεβαίνει στοῦ Μαρκουσᾶ τὸ Μνήμα καὶ στὸ ποτάμι.

Στὴν Βοστίτζα ἓνα μετόχι ὀνομαζόμενον Ἁγιος Ἀντρέας· ἐκκλησία του καὶ σπίτια δύο καὶ χωράφι κουβελίων 5 καὶ μύλους 2 ὀμπροστὰ

στὸν ἴδιον τόπον καὶ μαγαζιά 3 ἀνώγια στὴν ἀπανωμεριά στὴν Μουριά, στὸ Φόρο, μὲ περιβόλι ἕνα, μουριές 5 καὶ λεμονιές καὶ ἄλλα δύο μαγαζιά χαμόγια μὲ τὴν αὐλή τους κοντὰ στὰ Γαλαίικα. Στὴν μέση τοῦ Φόρου ἕνα λιτριβεῖο· ὀλίγο παρακάτω ἀπὸ τὸν ἴδιον τόπον μαγαζι ἕνα μὲ τὴν αὐλή του καὶ ἀμπέλια ἀξιναρίων 60 καὶ σταφίδες ἑλές ρίζες 100 ἀναμεταξὺ μὲ τὲς ἄλλες, ὅπου ἀγροικιῶνται τῆς Βοστίτζας, ἕνας μύλος στὸ ποτάμι τῆς Βοστίτζας ὀνομαζόμενος Μονοδέντρι καὶ νεροτριβή.

Ἐνα μετόχι ὀνομαζόμενον Δημητροπούλου στὸ ποτάμι ὀνομαζόμενον Γαδουροπηνήκτης, βασιλέων ἀφιέρωματα. Ἔχει τὸ αὐτὸ μετόχι ἐκκλησία τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ καὶ σπίτια 5 καὶ κῆπο καὶ ἀμπέλι ἀξιναρίων 50 μὲ ἑλές ρίζες 10, λεμονές καὶ νερατζές 9, ἀλώνια 3, καλύβια 10, ὅπου κάθονται οἱ δουλευτάδες μὲ τὰ ζευγάρια τους καὶ χωράφια ζευγαρίων 20. Ἀρχινᾶ τὸ σύνορο τοῦ αὐτοῦ μετοχίου ἀπὸ τὸ Δέντρο τοῦ ἀχουριοῦ καὶ κατεβαίνοντας στὸ ποτάμι τὸν Γαδουροπηνήκτη καὶ στὴν θάλασσα καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά στὸ λαγγάδι στοῦ Παπᾶ τὴν Λούτζα καὶ τὸ λαγγάδι τὸν ἀνήφορο καὶ στοῦ Μουφετήσι καὶ στὸ ἀλώνι τοῦ Σεράρη καὶ στὸ μύλο τοῦ Αὐταγᾶ καὶ στὸν Ἅγιον Ἀθανάσιον καὶ τὴν ράχη καὶ λαγγάδι τοῦ Πένου καὶ στὴν Ἀδραγούστα καὶ κατεβαίνει πάλε στὸ ἄνωθεν Δέντρο καὶ στὸ ποτάμι.

Στὴ Παλαιὰ Πάτρα, στὸ Βλατερό, ἐνορία τῆς Θεοτόκου, ἕνα μετόχι μὲ σπίτια 7 μὲ τὴν αὐλή τους καὶ κλήματα 2, μὲ περιβόλι περιτοιχισμένο μὲ λεμονές καὶ νερατζές 20 καὶ σκαμνές καὶ ἄλλα δεντρικά, ὡς φαίνεται, λιτριβεῖο μὲ τὸ μαγαζι του καὶ αὐλή του. Στὴν ἐνορία τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου χωράφια κουβελίων 60, κομμάτια 10, καὶ ἀξιναρίων ἀμπέλια 200, ἑλές ρίζες 200 κείμενες εἰς τοὺς ἄνωθεν τόπους χωραφίων καὶ ἀμπελίων.

Στὸ Παυλόκαστρο χωράφια κουβελίων 10 καὶ στὴ Χαλατρίτζα σπίτι ἕνα καὶ χωράφι κουβελίων 6 ἀφιέρωμα τῆς Γωγιάταινας στοὺς 1617.

Εἰς τὸ τερρετόριον τῆς Γαστούνης, ἀφιέρωματα βασιλέων, μετόχια δύο: Μανωλάδα Καπελέτου, Μπάλη. Ἐκκλησία τῆς Παναγίας Μανωλάδας, χωράφια καματερά ζευγαρίων 28 καὶ σπίτια 4 καὶ ὁ λοιπὸς τόπος ἀδούλευτος καὶ λόγγος ἄγριος διὰ τὴν βοσκὴν τῶν γοβαλιῶν, γελαδιῶν ἀλόγων καὶ γιδιῶν - προβάτων. Περιέχουν τὰ σύνορα τῶν αὐτῶν τόπων ὄλων ἄρχῆς ἀπὸ τὸ Δίχαλι καὶ στὸν Μπόρο τῆς Βέργας καὶ τὴν Ἀμαξητὴ καὶ στὸ Κληματζίδι καὶ στίς Τρεῖς Βρύσες καὶ στίς Λευκές καὶ στὸν Κουβέλη, στὴν Συκιά καὶ στὸν Πρινιά καὶ στὸ Κουνουπέλι. Αὐτοῦ μέσα καὶ ἕνας μύλος καὶ ἀμπέλι ἀξιναρίων 100 βαλμένος στοὺς 1697.

Εἰς τὰ Λεχαινὰ σπίτι 1 καὶ χαμόγια 2 μὲ τὴν αὐλή τους καὶ χωράφι κουβελίου 1, ἀγροικιέταν ἀφιέρωμα τῆς Ἀκριβῆς θυγάτηρ τοῦ

ποτε παπα-Πανάγο Βλάση. Ἔτερα σπίτια 2. Τὸ πρῶτο μετόχι σύνπληγος ὁ Ζαφείρης Σοτέλας· ἀξιναρίων ἀμπέλια 100 κείμενα στὰ Λεχαινὰ καὶ χωράφια στρέμματα 4.

Στὴν Γαστούνη μέσα στὸ Φόρο μαγαζιά 5 μὲ τὲς ἀλλές τους ὀπισωμεριά. Γουβάλια 150, γελάδια 100, ἄλογα 80, πρόβατα 700, γίδια 300. Ἀδὰ ἀγροικιοῦνται τὰ ὑποστατικά τοῦ μοναστηρίου τοῦ Μεγάλου Ταξιάρχου.

Γ'.

(Γ.Α.Κ. Ὑπουργεῖον Θρησκείας, φάκ. 19. Μοναστηριακά.
Φεβρουάριος 1829, σ. 143 - 147)

Μοναστήριον τῶν Ταξιάρχῶν, κείμενον ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Βοστίτζης.

Ἱερὰ Σκεύη.

3	δισκοπότηρα ἀργυρᾶ.	
1	εὐαγγέλιον ἀργυροσμαρτωμένον.	
1	σταυρὸς μεγάλος ἀργυροσμαρτωμένος.	
1	σταυρὸς μικρότερος σμαλτωμένος.	
1	μία πόρτα τῶν Ἁγίων Παθῶν ἀργυρᾶ.	
2	θυμιατὰ ἀργυρᾶ	
1	μία κανδήλα μὲ 7 μικρὰ κανδήλια.	
3	κανδήλια ἀργυρᾶ.	
1	κατζι ἀργυροῦν.	
1	ἀρτοκλασία.	
2	σημαίας.	
2	ἀρχιερατικὰς στολάς.	
10	ἱερατικὰς στολάς.	
1	κουτὶ τῶν Ἁγίων Παθῶν.	
1	κουτὶ ἁγίων λειψάνων ἀργυροῦν.	
6	κουτία ἁγίων λειψάνων ζεντεφένια.	

Κτήματα

1	μετόχι ὀνομαζόμενον	πλησίον τῶν Ταξιάρχῶν
	μὲ χωράφια ζευγαρίων	4
	χωράφια ποτιστικά στρέμματα ὡς	80
	χωράφια ξερικὰ στρέμματα ὡς	50
	ἀμπέλια στρέμματα	22
Μετόχι Ἁγίος Θεόδωρος			
	χωράφια ποτιστικά στρέμματα	35

ἀμπέλια στρέμματα	40
ἐλαιόδενδρα	15
Μετόχι Μελίσσια	
χωράφια ποτιστικά στρέμματα ὡς	120
χωράφια ξερικά στρέμματα	90
ἐλαιόδενδρα	410
ἐλαιοτριβεῖον πλησίον τοῦ μοναστηρίου	
χωράφια ποτιστικά στρέμματα	
1 μῦλος	
1 νεροτριβή	
χωρεκκλησία Ἅγιος Νικόλαος	
χωράφια ξερικά στρέμματα ὡς	35
ἐλαιόδενδρα νεόφυτα	600
ἀμπέλια εἰς τὰ ὄρια Κουνινᾶς καὶ Παρασκευῆς	
στρέμματα	30
Μετόχι Μερτίδι	
χωράφια ξερικά στρέμματα
εἰς τὰ ὄρια Τούμπας ἀμπέλια στρέμματα	3
Μετόχι Δημητρόπουλος	
χωράφια ποτιστικά στρέμματα ὡς	70
χωράφια ξερικά	55
ἐλαιόδενδρα	160
1 νερόμυλος	
σταφίδα Ἐνάκολης στρέμματα	80
ἀμπέλι στρέμματα	5
χωράφια ποτιστικά πλησίον τῆς σταφίδος στρέμματα	120
Μητρόπολις Βοσιτίτζης	
σταφίδα στρέμματα	25
ἀμπέλια στρέμματα	50
1 νερόμυλος	
1 ἐλαιοτριβεῖον	
1 μίαν ἐκκλησίαν πυρπολημένην μὲ ἐν μετόχι	
9 ἐργαστήρια πυρπολημένα	
ἐλαιόδενδρα	180
1 μετόχι εἰς Π. Πάτρας Ἰωάννης Θεολόγος	
χωράφια ποτιστικά στρέμματα ὡς	10
χωράφια ξερικά ὡς	60
ἀμπέλια στρέμματα	25
ἐλαιόδενδρα	30

1 ἕτερον μετόχι εἰς Πάτρας με 2 χαμοκέλλας πυρπολη- μένας χωράφια στρέμματα	150
1 μετόχι εἰς Γαστούνη, Μανωλάδα	
τόπος ζευγαριῶν	25
ἀμπέλια στρέμματα	30
1 γυναικεῖον μονῆδριον πλησίον τοῦ Μοναστηρίου Ταξιαρχῶν	
500 αἰγιδοπρόβατα	
10 ἀγελάδια	
5 μουλάρια	

Οἱ μονάζοντες

ὁ ἡγούμενος Προκόπιος ἱερομόναχος	
4 προηγούμενοι	
10 σύμβουλοι	
17 ἱερομόναχοι	
2 ἱεροδιάκονοι	
30 μοναχοὶ	
28 δόκιμοι	
18 μισθωτοὶ	

Χρέος εἰς διάφορα μέρη με ὁμολογίας κεφάλαιον γρόσια 169.208.
Τὸ μοναστήριον τοῦτο ἐσώθη.